Europski parlament
2019-2024

Odbor za ribarstvo

2023/2049(INI)

27.6.2023

NACRT IZVJEŠĆA

o provedbi Uredbe o zajedničkoj organizaciji tržišta (ZOT) u ribarstvu i akvakulturi – Uredba (EU) 1379/2013
(2023/2049(INI))

Odbor za ribarstvo

Izvjestiteljica: Izaskun Bilbao Barandica

SADRŽAJ

Stranica

OBRAZLOŽENJE – SAŽETI PREGLED ČINJENICA I REZULTATA ISTRAŽIVANJA ...3

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA 5

OBRAZLOŽENJE – SAŽETI PREGLED ČINJENICA I REZULTATA ISTRAŽIVANJA

U skladu s člankom 48. Uredbe br. 1379/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o zajedničkom uređenju tržišta proizvodima ribarstva i akvakulture navodi se da Komisija do 31. prosinca 2022. izvješćuje Europski parlament i Vijeće o rezultatima primjene Uredbe.

Komisija je ovo izvješće donijela 21. veljače 2023., a odbor PECH odlučio je izraditi izvješće o provedbi navedene Uredbe.

Postojeća Uredba o ZOT-u donesena je 2013. u okviru istog paketa revizije Uredbe o ZRP-u. Revizijom iz 2013. uvedene su neke temeljne promjene u pogledu funkcioniranja zajedničke organizacije tržišta za proizvode ribarstva i akvakulture. Posebno je ojačana uloga organizacije proizvođača u upravljanju tržištem, dok je nekoliko mjera tržišne intervencije ukinuto, kao što su mjere za trajno povlačenje proizvoda ribarstva za prehranu ljudi ili njihovo uništavanje. Organizacije proizvođača također imaju važnu ulogu u pogledu pravila tržišnog natjecanja jer bi samo organizacije proizvođača priznate u okviru Uredbe o ZOT-u mogle odstupiti od pravila o tržišnom natjecanju te imati pristup posebnim fondovima EU-a namijenjenima njihovim aktivnostima upravljanja tržištem.

Uredba o ZOT-u sastavan je i važan dio mreže pravila koja zajedno čine pravila zajedničke ribarstvene politike, a posebno je važna za osiguravanje dobrog upravljanja tržištem proizvoda ribarstva i akvakulture i njegovo dobro funkcioniranje. Znatno pridonosi osiguravanju konkurentnosti, stabilnosti tržišta, transparentnosti i osiguravanju raznolike opskrbe potrošača prehrambenim proizvodima akvakulture.

Stajalište izvjestiteljice

Izvjestiteljica pozdravlja napredak postignut u provedbi pravila o ZOT-u, ali smatra da je potrebno uložiti više napora kako bi se osiguralo dobro informiranje potrošača, poboljšalo označavanje i transparentnost tržišta te povećala sljedivost proizvoda ribarstva i akvakulture.

Izvjestiteljica je istaknula nekoliko izvješća, povrh izvješća Komisije o provedbi pravila o ZOT-u, u kojima se navodi da ne postoji usklađena primjena pravila. Stoga izvjestiteljica smatra da Komisija i države članice trebaju uložiti više napora kako bi se postigla bolja i usklađenija provedba Uredbe o ZOT-u. Usklađenija provedba važna je kako bi se zajamčilo povjerenje potrošača u prehrambene proizvode akvakulture koji se stavljaju na jedinstveno tržište i osigurali jednaki uvjeti za ribare i uzgajivače u akvakulturi iz EU-a.

Izvjestiteljica pozdravlja namjeru da se predstavi prijedlog okvirnog zakonodavstva o održivim prehrambenim sustavima s ciljem pružanja dodatne transparentnosti i informiranja potrošača. Treba osigurati da se takvim okvirnim zakonodavstvom ne stvara dodatno administrativno opterećenje i da je ono usklađeno s uvjetom održivosti utvrđenim u drugim zakonodavnim aktima EU-a.

Izvjestiteljica pozdravlja ishod pregovora o reviziji Uredbe o kontroli ribarstva, posebno pravila čiji je cilj jačanje odredaba o sljedivosti za sve proizvode ribarstva i akvakulture. To će biti važan dio u osiguravanju informacija o sljedivosti za europske potrošače te je u tom

pogledu potrebno da Komisija predloži daljnje mjere kako bi se osiguralo da te informacije dopru do krajnjeg potrošača na jednostavan i pristupačan način.

Europski tržišni opservatorij za ribarstvo i akvakulturu (EUMOFA) alat je za istraživanje tržišta u sektoru ribarstva i akvakulture Europske unije, koji je razvila Europska komisija. Svrha mu je povećati transparentnost i učinkovitost tržišta, analizirati dinamiku tržišta EU-a te podupirati poslovne odluke i donošenje politika. EUMOFA omogućuje izravno praćenje obujma, vrijednosti i cijena proizvoda ribarstva i akvakulture, od prve prodaje do faze maloprodaje, uključujući uvoz i izvoz. Podaci se prikupljaju od zemalja EU-a, Islanda, Norveške, Ujedinjene Kraljevine i institucija EU-a te se svakodnevno ažuriraju.

Izvjestiteljica smatra da bi države članice trebale dodatno iskoristiti taj alat kako bi se dodatno poboljšali podaci koji se prikupljaju u okviru instrumenta jer bi se taj alat mogao dodatno upotrebljavati za analizu tržišta, posebno u slučaju drastičnih promjena, kao što je to bio slučaj tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19, kako bi se aktivirali krizni alati i mogućnosti za stabilizaciju tržišta.

EU je zauzeo čvrst stav protiv ribolova NNN i potrebno je daljnje djelovanje kako bi se u tom pogledu ostvario daljnji napredak. U tom je radu na suzbijanju nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova (NNN) izrazito važno poboljšati sljedivosti i transparentnosti u lancu opskrbe sektora prehrambenim proizvodima akvakulture.

Organizacije proizvođača u trenutačnoj Uredbi o ZOT-u imaju veću ulogu te je stoga važno da se priznaju organizacije koje već postoje u državama članicama i imaju slične uloge kao organizacije proizvođača. Pravilima o ZOT-u nastoji se olakšati upravljanje tržištem, posebno ribarima i uzgajivačima u akvakulturi te im svrha nije nametati strukturne promjene organizacija koje predstavljaju njih i lanac opskrbe samo kako bi se uklopile u zajedničku definiciju EU-a.

Izvjestiteljica stoga smatra da bi Komisija trebala uzeti u obzir nekoliko poziva Europskog parlamenta da se kriteriji za priznavanje organizacija proizvođača prilagode kako bi se bolje uzele u obzir sve različite organizacije u državama članicama čije zadaće u velikoj mjeri ulaze u ciljeve organizacije proizvođača. Primjeri takvih organizacija koje bi trebalo priznati bili bi *cofradias* i *Prud'homie de pêche*.

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o provedbi Uredbe o zajedničkoj organizaciji tržišta (ZOT) u ribarstvu i akvakulturi – Uredba (EU) 1379/2013
(2023/2049(INI))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1379/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o zajedničkom uređenju tržišta proizvodima ribarstva i akvakulture, izmjeni uredbi Vijeća (EZ) br. 1184/2006 i (EZ) br. 1224/2009 i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 104/2000[1] (Uredba o ZOT-u) te njezinu provedbu,

– uzimajući u obzir izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću od 21. veljače 2023. naslovljeno „Provedba Uredbe (EU) br. 1379/2013 o zajedničkom uređenju tržišta proizvodima ribarstva i akvakulture” (COM(2023)0101),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 20. svibnja 2020. naslovljenu „Strategija ‚od polja do stola’ za pravedan, zdrav i ekološki prihvatljiv prehrambeni sustav” (COM(2020)0381),

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 20. listopada 2021. o strategiji „od polja do stola” za pravedan, zdrav i ekološki prihvatljiv prehrambeni sustav[2],

– uzimajući u obzir ishode pregovora o Uredbi o kontroli ribarstva,

– uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika, kao i članak 1. stavak 1. točku (e) te Prilog III. Odluci Konferencije predsjednika od 12. prosinca 2002. o postupku odobrenja izrade izvješća o vlastitoj inicijativi,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za ribarstvo (A9-0000/2023),

A. budući da je u svojoj rezoluciji o strategiji „od polja do stola” naglasio da su dobri mehanizmi sljedivosti, kojima se odgovara na potražnju potrošača pružanjem informacija o tome gdje, kada, kako i koja je riba ulovljena ili uzgojena, uključujući proizvode uvezene iz zemalja izvan EU-a, ključni za jamčenje sigurnosti hrane i transparentnosti za potrošače, borbu protiv nezakonitog, neprijavljenog i neregulirano ribolova (NNN) te postizanje ciljeva iz zelenog plana i ciljeva održivog razvoja;

B. budući da privremeni sporazum između Parlamenta i Vijeća o revidiranoj Uredbi o kontroli ribarstva sadrži znatna poboljšanja pravila sljedivosti za sve proizvode ribarstva i akvakulture; budući da će se ta pravila provoditi tijekom prijelaznog razdoblja koje će biti dulje nego što je poželjno – dvije godine za svježe i zamrznute proizvode i pet godina za prerađene proizvode – te da će se tim pravilima potrošačima omogućiti da raspolažu točnim informacijama; budući da će bolje označavanje biti sredstvo za borbu protiv nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova te da će doprinijeti jamčenju

[1] SL L 354, 28.12.2013., str. 1.
[2] SL C 184, 5.5.2022., str. 2.

poštenog tržišnog natjecanja;

Uvod

1. podsjeća da je zajednička organizacija tržišta (ZOT) sastavni dio zajedničke ribarstvene politike (ZRP), zajedno s mjerama očuvanja i financijskim mjerama te da je ključna za postizanje postavljenih ciljeva;

2. ističe činjenicu da je revizija Uredbe o ZOT-u iz 2013. dovela do pomaka s određenih vrsta intervencija na pristup koji je više usmjeren na dugoročno tržište, s naglaskom na razvoju i inovacijama u tom sektoru;

Strukovne organizacije

3. smatra da su organizacije proizvođača okosnica sektora ribarstva i akvakulture jer pružaju potporu svakodnevnom upravljanju zajedničkom ribarstvenom politikom (ZRP) i omogućuju njezinu kolektivnu provedbu na razini proizvođača;

4. mišljenja je da organizacije proizvođača imaju ključnu ulogu u postizanju ciljeva ZRP-a, zbog čega im je potrebna dodatna potpora; napominje da je potrebno učiniti više kako bi se promicalo osnivanje, konsolidacija i financiranje organizacija proizvođača diljem EU-a, posebno u državama članicama u kojima je primarna proizvodnja i dalje većim dijelom rascjepkana (akvakultura, mali ribolov); smatra da je snažna prisutnost organizacija proizvođača ključna za poboljšanje blagostanja obalnih zajednica i jačanje položaja ribara u lancu opskrbe;

5. zaključuje da organizacije proizvođača koje pravilno funkcioniraju općenito imaju uspješne mjere i djelovanja, ali primjećuje da još uvijek nedostaje organizacija proizvođača koje organiziraju male ribare, a posebno uzgajivače u akvakulturi; napominje da su organizacije proizvođača u akvakulturi koje su trenutačno aktivne posebno uspješne u svojim promidžbenim i komunikacijskim aktivnostima;

6. smatra da u državama članicama trenutačno postoje organizacije koje obavljaju zadaće i funkcije koje ulaze u područje nadležnosti organizacija proizvođača, ali da se te organizacije u skladu s Uredbom o ZOT-u ne mogu smatrati organizacijama proizvođača;

7. napominje da je kriza uzrokovana bolešću COVID-19 dovela do iznenadnog zatvaranja većine prodajnih mjesta za svježe prehrambene proizvode akvakulture, zbog čega bi bilo prikladno vratiti mogućnost upotrebe mehanizama potpore za skladištenje i proširiti ih na organizacije proizvođača u akvakulturi;

Zajednički tržišni standardi

8. podsjeća da mnogi tržišni standardi iz Uredbe o ZOT-u iz 2013. potječu iz 1980-ih i 1990-ih; napominje da su, prema Komisijinoj evaluaciji, ti standardi općenito bili relevantni i učinkoviti te da su donijeli dodanu vrijednost;

9. ističe da su tijekom Komisijine evaluacije i povezanih savjetovanja utvrđene mogućnosti za pojednostavnjenje, racionalizaciju i modernizaciju standarda; napominje da je također utvrđeno da je praćenje koje nacionalna tijela provode radi jamčenja

usklađenosti sa standardima na relativno niskoj razini;

10. ističe činjenicu da su u Komisijinoj evaluaciji utvrđeni nedostaci u postojećem okviru u pogledu njegove sposobnosti postizanja ciljeva Uredbe o ZOT-u;

Informiranje potrošača

11. slaže se da je, kako bi ZOT u potpunosti mogao postići svoje ciljeve, važno da potrošači kroz marketinške i edukacijske kampanje budu informirani o vrijednosti prehrane proizvodima ribarstva i akvakulture, o raznovrsnošću dostupnih vrsta i o važnosti razumijevanja informacija koje se nalaze na etiketama; smatra da bi potrošači, kako bi mogli donositi informirane odluke, trebali dobivati jasne i sveobuhvatne informacije o proizvodima koji se prodaju na tržištu EU-a te da bi te informacije trebale biti u skladu s istim pravilima, bez obzira na podrijetlo proizvoda;

12. tvrdi da su sljedivost i povezane mjere transparentnosti potrebne kako bi se osigurala usklađenost s primjenjivim pravilima ZRP-a; smatra da se tim mjerama, ako su popraćene odgovarajućim sustavom označavanja, može zajamčiti pouzdanost i vjerodostojnost informacija koje se pružaju potrošačima; ističe činjenicu da je takav sustav označavanja ključan za borbu protiv prijevara povezanih s hranom, uključujući pogrešno označivanje i ribolov NNN;

13. napominje da je Komisija u procesu savjetovanja primila izvješća u kojima se navodi da u nekim državama članicama nisu ispunjeni obvezni zahtjevi u pogledu informiranja potrošača; napominje da se provedba diljem EU-a smatra neujednačenom i da je to posebno važno u nekim segmentima, kao što su ribarnice i masovni ugostiteljski objekti; podsjeća da se na oznakama mora pružiti točan opis proizvoda ribarstva i proizvoda koji ne potječu od ribarstva, posebno kada je riječ o zamjenskim proizvodima, s obzirom na to da se u mnogim slučajevima upotrebljavaju slike na temelju kojih potrošači pomisle da su određeni proizvodi proizvodi ribarstva, iako to nije slučaj;

Pravila tržišnog natjecanja

14. podsjeća da organizacije proizvođača mogu biti izuzete od primjene pravila o tržišnom natjecanju kako bi ostvarile svoje ciljeve, pod određenim uvjetima, uključujući da njihove aktivnosti ne dovode do podjele tržišta, ne isključuju tržišno natjecanje i ne eliminiraju konkurenciju;

15. napominje da je to izuzeće ključno kako bi se omogućilo da se nekim praksama proizvođačkih organizacija, kao što je kontrola količina koje članovi organizacija proizvođača stavljaju na tržište, stabiliziraju tržišta i cijene, poštuju zahtjevi u pogledu očuvanja i izbjegne rasipanje hrane; zaključuje da se, u skladu s trenutačnim kriterijima za organizacije proizvođača, to izuzeće možda neće moći primjenjivati na nepriznata kolektivna tijela proizvođača (npr. zadruge, *cofradías*);

Podaci o tržištu

16. podsjeća da Europski tržišni opservatorij za proizvode ribarstva i akvakulture (EUMOFA) subjektima u sektoru ribarstva pruža informacije o tržištu kako bi im pomogao da bolje razumiju tržišne trendove; napominje da su od travnja 2013. dostupne

posebne internetske stranice i baza podataka koje su u potpunosti operativne od stupanja na snagu revidirane zajedničke organizacije tržišta, na korist istraživačkih tijela, dionika i šire javnosti jer se poboljšao pristup informacijama o tržištu i podacima;

17. napominje da se EUMOFA koristila za pokretanje kriznih mjera za ublažavanje posljedica pandemije bolesti COVID-19;

Zaključci

18. pozdravlja napredak postignut u provedbi pravila o ZOT-u; ističe da je potrebno uložiti dodatne napore kako bi se osiguralo da su potrošači prikladno informirani, kao i kako bi se poboljšalo označavanje, povećala transparentnost tržišta i unaprijedila sljedivost proizvoda ribarstva i akvakulture;

19. smatra da Komisija i države članice trebaju uložiti dodatne napore kako bi se postigla ujednačenija provedba Uredbe o ZOT-u; smatra da bi ujednačenija provedba mogla pomoći u stjecanju povjerenja potrošača u prehrambene proizvode akvakulture koji se stavljaju na jedinstveno tržište;

20. pozdravlja namjeru Komisije da predstavi prijedlog zakonodavnog okvira za održive prehrambene sustave u cilju povećanja transparentnosti i pružanja više informacija potrošačima; ističe da je nužno da se time ne stvara dodatno administrativno opterećenje i da se djeluje u skladu s uvjetom održivosti utvrđenim zakonodavstvom EU-a;

21. pozdravlja ishod pregovora o reviziji Uredbe o kontroli ribarstva, posebno pravila čiji je cilj jačanje odredaba o sljedivosti za sve proizvode ribarstva i akvakulture; smatra da će te informacije o sljedivosti biti vrlo važne za europske potrošače; poziva Komisiju da predloži daljnje mjere kako bi se osiguralo da te informacije dopru do krajnjih potrošača u jednostavnom i pristupačnom formatu;

22. smatra da bi se države članice trebale više koristiti alatom EUMOFA kako bi dodatno poboljšale podatke koji se prikupljaju u okviru tog instrumenta; mišljenja je da bi se alat EUMOFA mogao više koristiti za analizu tržišta, posebno u slučaju drastičnih promjena, kao što je to bio slučaj tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19, u cilju aktiviranja kriznih alata i mogućnosti za stabilizaciju tržišta;

23. uvjeren je da je poboljšanje sljedivosti i transparentnosti u lancu opskrbe sektora prehrambenih proizvoda akvakulture ključno za borbu protiv ribolova NNN;

24. ponavlja svoj poziv da se kriteriji za priznavanje organizacija proizvođača prilagode kako bi bolje odgovarali svim različitim organizacijama u državama članicama koje obavljaju zadaće koje u velikoj mjeri ulaze u područje nadležnosti organizacija proizvođača; u tom pogledu naglasak stavlja na organizacije kao što su *cofradías* i *Prud'homies de pêche*;

°

° °

25. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.